

HOẠT ĐỘNG XỬ PHẠT VI PHẠM HÀNH CHÍNH VỀ TRẬT TỰ AN TOÀN GIAO THÔNG ĐƯỜNG BỘ QUA HÌNH ẢNH CỦA LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT GIAO THÔNG

TRẦN TRUNG KIÊN*

Xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh của lực lượng cảnh sát giao thông là một trong những phương thức hiệu quả để tăng cường quản lý giao thông và giảm thiểu vi phạm. Bài viết làm rõ cơ sở pháp lý và các yêu cầu thực tiễn của việc sử dụng hình ảnh trong xử phạt vi phạm hành chính. Đồng thời, phân tích trình tự tiến hành, các kết quả đạt được trong việc ứng dụng công nghệ trong công tác này, cùng những hạn chế hiện tại và nguyên nhân của chúng. Trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động xử phạt trong thời gian tới, bảo đảm tính minh bạch, chính xác và công bằng trong công tác quản lý giao thông.

Từ khóa: An toàn giao thông; cảnh sát giao thông; vi phạm hành chính; xử phạt qua hình ảnh.

The administrative handling of road traffic safety violations through images captured by the traffic police is one effective method to strengthen traffic management and reduce violations. This article clarifies the legal basis and practical requirements for using images in administrative sanctioning. It also analyzes the procedures, results achieved by applying technology in this task, current limitations, and their causes. Based on these, the article proposes several solutions to enhance the effectiveness of sanctioning activities in the future, ensuring transparency, accuracy, and fairness in traffic management.

Keywords: Traffic safety; traffic police; administrative violations; sanctioning via images.

NGÀY NHẬN: 04/3/2025

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 19/4/2025

NGÀY DUYỆT: 16/5/2025

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.352.2025.1178>

1. Đặt vấn đề

Xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh của lực lượng trật tự an toàn giao thông là hoạt động thông qua sử dụng hình ảnh được phát hiện, ghi nhận hoặc tiếp nhận từ các nguồn để xác định các vi phạm hành chính và áp dụng các biện pháp ngăn chặn và bảo đảm xử lý vi phạm hành chính, áp dụng các hình

thức xử phạt và các biện pháp khắc phục hậu quả đối với cá nhân, tổ chức thực hiện hành vi vi phạm hành chính về trật tự, an toàn giao thông đường bộ theo quy định của pháp luật nhằm bảo đảm trật tự và kỷ luật trong quản lý nhà nước (QLNN) về trật tự an toàn giao thông đường bộ.

* Trường Đại học Cảnh sát nhân dân

Ở Việt Nam, hoạt động này mới được nghiên cứu, áp dụng và bước đầu thu được những kết quả khả quan, tạo ra hiệu ứng, tác động tốt tới tình hình trật tự an toàn giao thông, đặc biệt là đã nâng cao ý thức chấp hành pháp luật giao thông của Nhân dân. Lực lượng Cảnh sát giao thông hiện nay thông qua việc sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ được trang bị (máy chụp ảnh, quay phim, máy đo tốc độ có hình ảnh); qua vận hành các trung tâm chỉ huy giao thông đô thị và các hệ thống giám sát trên các tuyến giao thông; qua thu thập, sử dụng dữ liệu (thông tin, hình ảnh) ghi, thu được từ phương tiện kỹ thuật do cá nhân, tổ chức cung cấp... nhằm thực hiện việc giám sát hoạt động giao thông vận tải đường bộ, phát hiện, ghi nhận các hành vi vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ để thực hiện thông báo cho cá nhân, tổ chức vi phạm đến cơ quan Cảnh sát giao thông (hoặc qua cổng dịch vụ công) thực hiện nghĩa vụ xử phạt vi phạm hành chính.

2. Cơ sở pháp lý và thực tiễn

Hiện nay, đã có nhiều văn bản quy phạm pháp luật được ban hành để tăng cường hiệu lực QLNN về giao thông đường bộ. Trong đó, đối với xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh của lực lượng Cảnh sát giao thông được tiến hành trên cơ sở hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật sau:

Thứ nhất, nhóm các văn bản quy định về chức năng, nhiệm vụ của lực lượng Cảnh sát giao thông trong xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ.

Luật Công an nhân dân năm 2018 là cơ sở pháp lý quan trọng nhất, toàn diện nhất để lực lượng Công an nhân dân thực hiện chức năng, nhiệm vụ tham mưu cho Đảng, Nhà nước về bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, đấu tranh phòng, chống tội phạm và các hành vi vi phạm pháp luật; thực hiện QLNN về bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội. Lực lượng

Cảnh sát giao thông là một bộ phận của hệ thống tổ chức của lực lượng Công an nhân dân, do đó cũng có trách nhiệm trong việc bảo đảm trật tự, an toàn xã hội nói chung và bảo đảm trật tự an toàn giao thông đường bộ nói riêng.

Tại khoản 1 Điều 87 *Luật Giao thông đường bộ* năm 2008 quy định: “trật tự an toàn giao thông đường bộ thực hiện việc tuần tra, kiểm soát người và phương tiện tham gia giao thông đường bộ; xử lý vi phạm pháp luật về giao thông đường bộ đối với người và phương tiện tham gia giao thông đường bộ và chịu trách nhiệm trước pháp luật về quyết định của mình; phối hợp với cơ quan quản lý đường bộ phát hiện, ngăn chặn hành vi vi phạm quy định bảo vệ công trình đường bộ và hành lang an toàn đường bộ”. Ngoài ra, *Luật Giao thông đường bộ* là cơ sở pháp lý cơ bản nhất để quy định quy tắc giao thông đường bộ; các điều kiện bảo đảm trật tự an toàn giao thông của kết cấu hạ tầng, phương tiện và người tham gia giao thông đường bộ, hoạt động vận tải đường bộ... Đó là căn cứ quan trọng để lực lượng Cảnh sát giao thông tiến hành các biện pháp QLNN về trật tự an toàn giao thông đường bộ theo chức năng, trong đó có việc tiến hành xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông nói chung và xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh nói riêng.

Luật Xử lý vi phạm hành chính sửa đổi, bổ sung năm 2020 và Nghị định số 118/2021/NĐ-CP ngày 23/12/2021 quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành *Luật Xử lý vi phạm hành chính*. Trong đó, khoản 1 Điều 64 quy định về phát hiện vi phạm hành chính bằng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ.

Nghị định số 135/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ quy định về danh mục, việc quản lý, sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ và quy trình thu thập, sử dụng dữ liệu thu được từ phương tiện, thiết bị kỹ thuật do cá nhân, tổ chức cung cấp để phát hiện vi phạm hành chính. Thông tư số 32/2023/TT-BCA ngày 01/8/2023 của Bộ

Công an quy định nhiệm vụ, quyền hạn, hình thức, nội dung và quy trình tuần tra kiểm soát, xử lý vi phạm hành chính về giao thông đường bộ của trật tự an toàn giao thông. Thông tư số 06/2017/TT-BGTVT ngày 28/02/2017 của Bộ Giao thông vận tải (nay là Bộ Xây dựng) quy định quy trình sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ và sử dụng kết quả thu được từ phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ làm căn cứ để xác định vi phạm hành chính và xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ. Trong đó, Điều 14 quy định về trình tự sử dụng kết quả thu được từ thiết bị ghi hình để xử lý vi phạm hành chính.

Theo quy định của pháp luật hiện hành, công tác xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh của lực lượng Cảnh sát giao thông được thực hiện theo trình tự như sau:

Bước 1: Sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ ghi, thu thông tin, hình ảnh để phát hiện, ghi nhận vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông hoặc thu thập, tiếp nhận thông tin, hình ảnh phản ánh vi phạm trật tự an toàn giao thông đường bộ do tổ chức, cá nhân cung cấp, chuyển giao.

Bước 2: Kiểm tra, phân tích, xác định vi phạm.

Bước 3: Thông báo hành vi vi phạm đến chủ phương tiện.

Bước 4: Tiến hành xử phạt hành vi vi phạm.

Bước 5: Lập hồ sơ xử phạt vi phạm hành chính và xử lý khiếu nại.

Theo thống kê của Cục Cảnh sát giao thông, từ năm 2019 - 2024, lực lượng Cảnh sát giao thông cả nước đã phát hiện, ghi nhận tổng cộng 974.385 vụ việc vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh, gửi 889.556 thông báo đến chủ phương tiện vi phạm, đã có 386.133 trường hợp chủ phương tiện hoặc người vi phạm đến xử lý, giải quyết vi phạm (đạt tỷ lệ 43,41%), trên cơ sở đó, lực lượng Cảnh sát giao thông ban hành 366.989 quyết định xử

phạt vi phạm hành chính tước quyền sử dụng có thời hạn 206.275 giấy phép lái xe các loại, nộp kho bạc tổng cộng trên 500 tỷ đồng¹. Tỷ lệ phát hiện và xử lý cũng tăng lên theo từng năm. Sau khi người vi phạm đã chấp hành xong quyết định xử phạt, cán bộ, chiến sĩ thực hiện nhiệm vụ xử lý vi phạm thực hiện ghi bổ sung vào sổ thống kê, xử lý các vụ việc vi phạm hành chính; sắp xếp hồ sơ đưa vào tập hồ sơ lưu trữ theo đúng chế độ hồ sơ; lưu giữ số liệu vào máy vi tính bảo đảm đúng thời gian quy định (không quá 48 giờ). Hồ sơ xử phạt đều được lực lượng Cảnh sát giao thông lập hồ sơ lưu trữ và quản lý theo quy định theo cả 2 dạng: lưu trữ dưới dạng đóng tập hồ sơ; lưu trữ hồ sơ dưới dạng số hóa.

Những kết quả nêu trên đã góp phần từng bước thay đổi phương thức tuần tra kiểm soát của Cảnh sát giao thông, đáp ứng được yêu cầu hiện đại hóa công tác tuần tra kiểm soát, giảm bớt sự có mặt thường xuyên và các hình thức tuần tra kiểm soát truyền thống của lực lượng Cảnh sát giao thông đang thực hiện nhưng vẫn giám sát được tình hình trật tự an toàn giao thông và nâng cao hiệu quả, phát hiện xử lý vi phạm. Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh của các đơn vị Cảnh sát giao thông trên toàn quốc còn một số hạn chế, như: số lượng dữ liệu vi phạm rất lớn dẫn đến quá tải cho lực lượng Cảnh sát giao thông làm nhiệm vụ; việc xác định chính xác người điều khiển phương tiện thời điểm xảy ra vi phạm gặp nhiều khó khăn do chưa có đầy đủ căn cứ; vẫn còn tình trạng thông báo vi phạm chưa được gửi đúng thời hạn theo quy định; tỷ lệ chủ xe hoặc người vi phạm đến xử lý, giải quyết vi phạm vẫn còn khá thấp, đặc biệt là đối với chủ phương tiện là xe mô tô, xe gắn máy; lưu trữ, bảo quản hồ sơ gặp nhiều khó khăn, trong khi đó số lượng hồ sơ dưới dạng số hóa thực hiện được vẫn còn thấp.

Những hạn chế, thiếu sót trong xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh của lực lượng

Cảnh sát giao thông xuất phát từ nhiều nguyên nhân khác nhau, cụ thể: hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật quy định về xử phạt vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông hiện nay vẫn còn chưa đầy đủ; việc ứng dụng khoa học - công nghệ của lực lượng Cảnh sát giao thông chưa được quan tâm đầu tư để hỗ trợ nâng cao hiệu quả xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh. Việc xây dựng, cập nhật, làm sạch dữ liệu về đăng ký xe của lực lượng Cảnh sát giao thông còn chậm và chưa đạt hiệu quả. Trang bị phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ phục vụ xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh của lực lượng Cảnh sát giao thông chưa đáp ứng được yêu cầu về số lượng và mức độ hiện đại thức và biện pháp tiến hành cho phù hợp với tình hình, yêu cầu của công tác.

Ngoài ra, ý thức tự giác của người tham gia giao thông trong việc chấp hành các quy định pháp luật liên quan đến xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh còn thấp. Mặc dù, đã có quy định chế tài xử lý nhưng do công tác xử phạt vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh ở nước ta còn khá mới nên Nhân dân tiếp cận thông tin chưa toàn diện và đầy đủ, có tâm lý chủ quan, không quan tâm, dẫn đến vi phạm và lúng túng khi nhận thông báo về hành vi vi phạm; ngại việc xử phạt khi vi phạm ở địa bàn khác nơi cư trú hoặc thực hiện trên Cổng dịch vụ hành chính công...

3. Một số giải pháp

Xuất phát từ thực tiễn tình hình vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông được ghi nhận bằng hình ảnh trên cả nước, cần chú trọng thực hiện một số giải pháp như sau:

Thứ nhất, nghiên cứu kỹ và tham mưu áp dụng các quy định có liên quan của *Luật Trật tự an toàn giao thông đường bộ* năm 2024 đối

với công tác xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh, như: quy định về điểm của giấy phép lái xe, trung tâm chỉ huy giao thông, biện pháp phát hiện vi phạm pháp luật về trật tự an toàn giao thông đường bộ, hệ thống giám sát bảo đảm an ninh trật tự, xử lý vi phạm trật tự an toàn giao thông đường bộ...

Lực lượng Cảnh sát giao thông cần chủ động trong công tác nghiên cứu, dự trù các phương án áp dụng để tham mưu thực hiện *Luật* nhằm tạo chuyển biến tích cực trong quản lý trật tự an toàn giao thông đường bộ nói chung và xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ của lực lượng Cảnh sát giao thông nói riêng. Thường xuyên tổng kết quá trình thực hiện *Luật Xử lý vi phạm hành chính* năm 2012 và Nghị định số 118/2021/NĐ-CP, Nghị định số 100/2019/NĐ-CP ngày 30/12/2019 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ, đường sắt (sửa đổi, bổ sung tại Nghị định số 123/2021/NĐ-CP).

Trong quá trình áp dụng vào thực tiễn, lực lượng Cảnh sát giao thông cần chú ý phát hiện những vấn đề còn vướng mắc, chưa phù hợp đó là các quy định về vấn đề ghi nhận, xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ được phát hiện qua phương tiện, thiết bị nghiệp vụ, quy định về thời hiệu xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ, quy định về các hình thức xử phạt bổ sung, quy định về các biện pháp cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính...

Thứ hai, tiếp tục nghiên cứu, triển khai hiệu quả hoạt động ứng dụng công nghệ và chuyển đổi số để nâng cao hiệu quả xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh.

Để triển khai đồng bộ và nâng cao hiệu quả xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh, lực lượng Cảnh sát giao thông cần tăng cường

ứng dụng khoa học - công nghệ gắn với chuyển đổi số, tập trung ở một số nội dung sau đây: đề xuất cấp có thẩm quyền để được đầu tư, nâng cấp phần mềm điều khiển hệ thống giám sát giao thông có khả năng khai thác và ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong phát hiện và ghi nhận, xử lý vi phạm về trật tự an toàn giao thông đường bộ. Thúc đẩy chuyển đổi số và hoàn tất việc xây dựng, làm sạch và kết nối dữ liệu do lực lượng Cảnh sát giao thông xây dựng với cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư của Cục C06.

Thứ ba, kiện toàn tổ chức lực lượng, nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho lực lượng trật tự an toàn giao thông thực hiện xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh. Lãnh đạo các cấp Cảnh sát giao thông cần chủ động rà soát, cơ cấu, bố trí, sắp xếp cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị đúng chuyên môn, trình độ và kinh nghiệm công tác. Nêu cao vai trò, trách nhiệm của mỗi cán bộ, chiến sĩ thực hiện nhiệm vụ xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh.

Tăng cường tiến hành kiểm tra, giám sát các hoạt động xử lý vi phạm hành chính về trật tự an toàn giao thông đường bộ qua hình ảnh để kịp theo dõi, nắm bắt tình hình, biết được những sai sót hay biểu hiện tiêu cực, những khó khăn, vướng mắc mà cán bộ, chiến sĩ đang gặp phải. Thực hiện nghiêm túc hoạt động khen thưởng, kỷ luật trong đơn vị nhằm nhắc nhở, tạo động lực, quán triệt nghiêm túc tinh thần làm việc trách nhiệm của cán bộ, chiến sĩ. Thường xuyên mở các lớp tập huấn về pháp luật, nghiệp vụ, các văn bản mới được chỉnh sửa, bổ sung; tăng cường tập huấn các lớp về quản lý phần mềm, phòng chống mã độc xâm nhập để cán bộ, chiến sĩ kịp thời nắm bắt những kiến thức cập nhật mới phục vụ yêu cầu công tác chuyên môn.

Thứ tư, đề xuất Ủy ban nhân dân các cấp, Bộ Công an trong việc sử dụng kinh phí chi thường xuyên và tạo nguồn kinh phí trích từ

số tiền xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ để đầu tư, trang bị hệ thống camera giám sát cho lực lượng Cảnh sát giao thông. Nâng cấp, lắp đặt thêm camera quan sát, camera tại các giao lộ có nhiều phương tiện lưu thông. Trang bị thêm camera cầm tay cho lực lượng Cảnh sát giao thông tại các tuyến đường trọng điểm thường xuyên xảy ra vi phạm về trật tự an toàn giao thông.

Bên cạnh việc tiến tới trang bị, lắp đặt thêm và hoàn thiện hệ thống giám sát giao thông đường bộ thì việc duy trì tình trạng kỹ thuật của hệ thống hiện tại là một yêu cầu rất cần thiết để hiện đại hóa và nâng cao hiệu quả xử phạt qua hình ảnh của lực lượng Cảnh sát giao thông trong thời gian tới□

Chú thích:

1. Tác giả tổng hợp từ các báo cáo tổng kết công tác bảo đảm trật tự an toàn giao thông giai đoạn từ năm 2019 - 2024 của Cục Cảnh sát giao thông, Hà Nội, 2025.

Tài liệu tham khảo:

1. Thủ tướng Chính phủ (2021). *Quyết định số 165/QĐ-TTg ngày 03/02/2021 phê duyệt Đề án đầu tư lắp đặt camera giám sát, chỉ huy, điều hành giao thông phục vụ an ninh trật tự và xử lý vi phạm hành chính*.

2. Thủ tướng Chính phủ (2013). *Quyết định số 356/QĐ-TTg ngày 25/02/2013 về việc phê duyệt điều chỉnh quy hoạch phát triển giao thông vận tải đường bộ Việt Nam đến năm 2020 và định hướng đến năm 2030*.

3. Cục Đào tạo - Bộ Công an (2012). *Giáo trình sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ giao thông*.

4. Đặng Đức Minh (2016). *Sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ trong phát hiện, xử lý vi phạm trật tự an toàn giao thông đường bộ của lực lượng Cảnh sát giao thông Công an thành phố Hà Nội*. Đề tài khoa học cấp cơ sở.

5. Đinh Phan Quỳnh (2018). *Xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực giao thông đường bộ theo pháp luật Việt Nam hiện nay*. Luận án tiến sĩ Luật học, Học viện Khoa học xã hội.